

Avrupa Birliđi Ortak Tarım Politikası

Prof.Dr.Emine OLHAN

Tarım sektörü üç temel ihtiyaç olan gıda, giyinme ve barınmayı karşılar

- Avrupa sanayi devriminden sonra sanayi sektörüne ağırlık vermiştir.
- II. Dünya savaşı sürecinde çok sayıda insanın savaş dışı nedenlerle (açlıktan) hayatını kaybetmesi tarım sektörünün önemini acı tecrübelerle tekrar hatırlattı.
- Avrupa kıtasında yeni bir savaşı önlemek için gündeme getirilen Birlik düşüncesi ortak politikaların belirlenmesini zorunlu hale getirdi.
- Tarım, yeni kurulan Birliğin ilk ortak politika alanını oluşturdu.

Temmuz 1958 Stresa Konferansı

- Tarım Bakanları ve Hükümet yetkilileri toplandı

Amaç:

- tarımın durumu, sorunları,
- OTP temelleri neler olmalı,
- OTP'nin üyelere ve üye olmayanlara olası etkileri

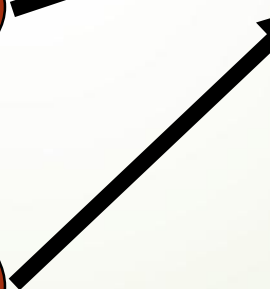
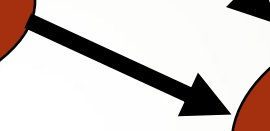
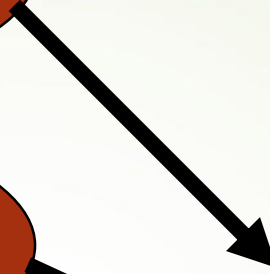
Gıda güvencesi

Farklı tarımsal yapı ve politikalar

Düşük fiyat-Düşük ücret

Fransa'nın avantajı

Ortak Hareket

Stresa'da Saptanan İlkeler

- Tarım ekonominin tamamlayıcı bir bölümü ve sosyal yaşamın temel ögesidir
- Topluluk içinde ticaret gelişecek 3. ülkelerle ticarete devam, haksız rekabete karşı koruma
- Yapısal uyum ve Pazar politikaları yakınlaştırılmalı
- Üretim ve satış olanakları dengede olmalı
- Verimlilik artışı üretim fazlası yaratmamalı, çiftçilere rekabet gücü sağlayacak fiyat politikası

Stresa'da Saptanan İlkeler

- Roma Anlaşması'nın ruhuna aykırı yardımlar yapılamaz
- Eski sömürgelerdeki arz ve talep durumu da OTP hazırlığında dikkate alınacak
- Tarımdaki emek ve sermayenin geliri diğer sektörlerle dengeye getirilecek
- Aile işletmeleri korunacak, bunların rekabet gücü artırılacak
- Gelişmeler sonrası açığa çıkacak kırsal nüfusa kırdaki yeni iş olanakları

NASIL BİR ORTAK TARIM POLİTİKASI?

Hedef Kitle

Amaç

Üretici

Verim artışı

Gelir artışı

Tüketici

Gıda güvenliği

Uygun fiyat

Toplum

Arz talep dengesi

Çevre

OTP'nin Amaçları

- Tarımda verimliliği artırmak
- Çalışanlara uygun bir yaşam düzeyi
- Pazarda denge kurmak
- Besin maddeleri sağlama güvencesi
- Malların Tüketicie uygun fiyatlarla

İlkeler

Tek pazar

Topluluk tercihi

Ortak mali sorumluluk

OTP'nin Temel İlkeleri

► *Tek Pazar ilkesi (Serbest dolaşım)*

Üye ülkelerin birbirleri ile gerçekleştirdikleri ticaret, gümrük vergisi, kota ve benzeri engellerle kısıtlanmadan gerçekleşir. Yani Türkiye üye olduğunda, konulan ürün standartlarını karşılamak kaydıyla, ülkemiz tarım ürünleri diğer ülkelerde, diğer üye ülkelerin ürünleri de bizim ülkemizde serbestçe satılabilecektir.

Tek Pazar ilkesi (Serbest dolaşım)

- Bu ilke ile Fransa ihracatında Topluluk ülkelerinin payı 1963-1970 döneminde %38'den %60'a çıkmış
- Fiyat uyumu zorunlu hale gelmiş. Buğday fiyatı 100 üzerinden İtalya'da 110.9 iken Fransa'da 74.9. Komisyon en düşük fiyata uyum istedi, ancak aritmetik ortalamanın üzerinde olan Almanya fiyatına (109) uyum sağlanmış. Bu Fransız çiftçisi için ilk OTP kampanya döneminde %40 daha fazla gelirdi. 3 yılda ortalama artış (Fransızlar için) %25 oldu. 20 yıl sonrasındaki bunalımın temelleri atılmış oldu

OTP'nin Temel İlkeleri

► *Topluluk Tercihi İlkesi*

- Üye ülke piyasalarında, üye ülkelerde üretilen tarım ürünlerine öncelik tanınmasıdır. Böylece hem üye ülkeler arasında ticaretin gelişmesi hem de üye ülke ürünlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.
- Bu amaçlara ulaşabilmek için bir taraftan üçüncü ülkelerden gelen ürünlerden gümrük vergisi alınmakta diğer taraftan ise ihrac ürünleri fiyatları dünya fiyatlarından yüksekse, ihracat iadesi verilmektedir.

Topluluk Tercihii İlkesi

- Topluluk pazarında yabancı ürünler yerine üye ülke ürünlerinin talep edilmesi
- 3. ülkelerin ürünlerine talep ancak Topluluk arzının yetersizliğinde söz konusu. Serbest dolaşım ve fiyat birliğinin sağlanmasından sonra “prelevman” (Değişen Gümrük Vergisi) ile rekabet üstünlüğü sağlandı
- Türkiye'nin tam üyeliği halinde dış ticarete AB üyelerine öncelik verilecek ve üye ülkelerle olan dış ticaret hacmimiz artacaktır.

OTP'nin Temel İlkeleri

➤ *Ortak Mali Sorumluluk İlkesi*

- Ortak Tarım Politikası çerçevesinde yapılacak harcamaların, AB üye ülkelerinin katkısı ile oluşturulan ortak bütçeden karşılanmasını hedefler.
- OTP'nin mali yükü tüm üye ülkelerce karşılanacaktır.
- Bu amaçla 1962'de AB bütçesinde «Tarımsal Yönlendirme ve Garanti Fonu» (FEOGA) oluşturuldu.

Tarımsal Yönlendirme ve Garanti Fonu (FEOGA)

- FEOGA iki bölümden oluşur.
 - Garanti bölümü: Fiyat ve Pazar politikasının işleyişi için gerekli harcamaları finanse eder.
 - Yönlendirme bölümü: Tarımsal yapının iyileştirilmesi için yapılan harcamaları finanse eder.
- Prelevman ödentileri, GV'nin bir bölümü, şeker kesintileri, KDV'den ayrılan pay (1970'de %1 olan bu pay 1986 da %1.4)

OTP - Oluşum Nedenleri

- Tarımın vazgeçilmezliği
- Üye devletlerde tarım
 - Faal nüfusun %24,
 - GSMH'nin %11
- Tarım ürünlerinde serbest dolaşım ve rekabet

OTP'nin Esasları

- Tarım ekonominin temeli ve sosyal yaşamın en önemli faktörüdür.
- Fiyat tarımsal pazarlarda merkezi yönlendirme unsurudur.
- Tarımsal yapıyı düzenleyici politika ile pazar politikası arasında karşılıklı sıkı bir ilişki kurulmalıdır.
- Tarımsal yapıya yön verirken , tarımda emek ve sermaye hareketleri sağlansın ve tarımda tutulan emek ve sermaye, diğer ekonomi alanlarındaki kadar verimli kullanılabilsin.
- Aile işletmelerinin başarı gücü ve rekabet yeteneği artırılmalıdır.

Amaçlara Ulaşmak İçin

- ➔ Ürünlerde rekabet esaslarınının saptanması
 - ➔ Ülkelerdeki Pazar politikasının uyumlaştırılması
 - ➔ Avrupa Pazar organizasyonunun yaratılması
- (Uluslararası bir denetleme ve yol gösterme)

Ortak Tarım Politikasının Araçları ve İşleyişi

- Temelinde Ürün bazında Ortak Piyasa Düzenleri (OPD) bulunur.
- OPD ortak bir fiyat sistemini esas alır
- Kurulduğu yıllarda OPD ürünlerin %50 sini kapsarken bu oran 1980 li yıllarda %90 ı aşmıştır.
- Günümüzde patates dışında bütün tarım ürünleri OPD kapsamındadır.
- OPD üç başlık altında incelenir
 - İç piyasada uygulanan düzenler
 - Dış rekabete karşı koruma düzenleri
 - Ürünlere doğrudan destek sağlayan düzenler

İç piyasada uygulanan düzenler

- Ortak piyasa düzenine dahil ürünlerin yaklaşık %70 i bu grupta yer alır.
- Ürün türüne göre farklılık gösteren bu sistemde; ürün fiyatlarının belli bir seviyenin altına inmesi halinde Topluluğun ilgili kurumları müdahale alımları yaparak fiyatların düşmesi önlenir.
- Müdahale alımı: Burada da alım fiyatları alım kararlarını veren otorite tarafından belirlenmektedir.
- Alımlar piyasa fiyatlarının belirlenen düzeyin altında olduğu sürece devam etmektedir.
- Burada üretim fazlalarının piyasadan çekilerek üreticinin korunması amaçlanmaktadır.

Dış rekabete karşı koruma düzenleri

- Bu mekanizma ile düşük fiyatlı yabancı ürünlere karşı gümrük vergileri uygulanır. Fiyatların belirli bir düzeyin altına inmesi ile ek vergiler devreye sokulur.
- Topluluk ürün fiyatlarından daha ucuza bir ürünün Topluluk içine girmesi engellenir.
- Üretici dış rekabete karşı çok sıkı korunur

Ürünlere doğrudan destek sağlayan düzenler

- Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) nce belirlenen hükümler uyarınca dış koruma mekanizması yetersiz kalırsa ürünlere farklı destekler verilmesi amaçlanır.
- Toplam ürünlerin %1 ini oluşturan ancak üretimi özel uzmanlık gerektiren ve bazı bölgelerdeki çiftçilerin tek geçim kaynağını oluşturan ürünler için üreticilere yapılan yardımlar bu başlık altında incelenir.

OTP - Deęişim Nedenleri

- ➔ Ortaya çıkan ürün fazlası ve parasal sorunlar
- ➔ Topluluk içi ve üçüncü ülkelerin baskıları ve Dünya Ticaret rgt
- ➔ Geniřlemeler

AB'NDE BAZI ÜRÜNLERDE KENDİNE YETERLİLİK(%)

Ürünler	1968/68	1973/74	1985/86	1993/94	1996/97
Hububat	86	91	119	126	-
Buğday	94	104	120	141	-
Şeker	82	100	126	135	-
Taze meyve	80	82	88	-	-
Yağ	92	98	130	-	109
Peynir	99	103	106	104	107
Sığır eti	95	96	106	107	116
Koy.Keçi eti	56	66	80	87	83